

שְׁפִילָה לְהַמְדָּה

כא תשרי התשפ"ד
מפטירין וְיְהִי אַחֲרֵי מוֹת מֹשֶׁה
(יהושע א, א)

שְׁפִילַת שְׁמוֹזַת תּוֹרָה

סיפור לשבת

"אסרו חג"

סיפר הרה"ק רצ"ה מזידיטשוב זי"ע, היה אחד לא יוצלח בשם "מאטל", הוא היה בחור מבוגר ובפי כולם נקרא "מאטל נער". יום אחד ב"ה מצא "מאטל נער" את זיווגו, ומאו קראו לו "מאטל חתן", כשהגיע זמן החתונה ראו ש"מאטל חתן" יושב ובוכה לפני חופתו, שאלו אותו למה אתה כל כך בוכה איזה כוונות אתה מכון עכשיו, ענה "מאטל חתן", שעד עכשיו קראו לי עם שם "מאטל חתן" אבל לאחר החתונה טוב אחיה בחזרה "מאטל נער". ועל זה אנו צריכים לראות שלא נבכה ונחזור לסורנו, אלא שנכניס בתוכנו את אורות הימים הקדושים ונשאר עם השם של היום טוב, וכל הפנימיות וההשפעות ישאירו רושם אצלנו, ולא שאחרי החג אנחנו נשארים עם אותו ה"נער".

'שתשתה חלב עינים!' פסק הרופא לאיש שביקש מזון למחלת אשתו .

תשובתו של הרופא השאירה את חכמי חלם מגרדים בראשם, מהיכן ימצאו חלב עינים, ובכל מרחביה של חלם אין אפילו תיש. יצא בעלה אל הכפרים ויקנה עז! פסק הרופא טוב. קיבל האיש את גזר דינו של הרופא, הניח את אשתו תחת השגחה ויצא לדרך, הלך וצעד בשמש הקופחת עד שהתעייף. נכנס לפונדק דרכים, שמה משהו, אכל משהו, סיפר לבעל הפונדק על האישה החולה ועל העז החולבת שמבקש לקנות. הפונדקאי שראה אורח מ'חכמי חלם', החליט לחמוד לו לצון, 'תיכנס גם בדרכך חזרה, נפנק אותך, אחי, וגם את העז!'. המשיך האיש בדרכו, נכנס לאחד הכפרים שילם ממטב כספו וקנה עז חולבת. חזר וצעד בפונדק, קשר את העז אל העץ, שמה מה ששתה, אכל מה שאכל, ובביתיים שחרר הפונדקאי את העז ותחתיה קשר תיש.

האיש שלא ידע להבחין בין עז לתיש, לקח את התיש ויצא לביתו מאושר, עשה את שליחותו, ולאשתו יוכל להתחיל חלב עינים. בבית, ביקשו לחלוב את העז, וצחוק מתגלגל נשמע בבית: 'לא יוצלח שכמותך! תיש הבאת, הרי אינם נותנים חלב, לידיעתך! אבל וחפוי ראש יצא האיש לדרך בשנית גורר את התיש אחריו. ושוב, חניה קצרה בפונדק, ועל כוס משקה סיפר לפונדקאי את קורותיו, איך רימו אותו אנשי הכפר, איך ניצלו את תמימותו ומכרו לו תיש במחיר של עז. הפונדקאי הבליע חיוך מתחת לשמנו ורץ להחליף את התיש בעז. הגיע האיש לכפר וחולל מהומה, צעק ואיים ודרש פיצוי, נתנם לי תיש ולא עז, וחלב אין!'. אל מול עיניו הנדהמות ניגש הכפרי אל העז ומילא דלי שלם של חלב טרי.

'על מה אתה מתלונן, בחלם לא יודעים לחלוב. הרי זו עז! חזר לאחוריו, נכלם. חניה קצרה בפונדק על אם הדרך, והביתה עם התיש שהוחלף בשנית.

בבית חיכתה לו קבלת פנים צוננת, חכמי העיר התעקשו, יודעים הם לחלוב היטב, ומה שבידו לא עז חולבת היא, אלא תיש! והוא בשלו: 'הייתי בכפר, ראיתי שחלבו את העז, הרי זו עז ולא תיש!'. בחוסר רצון מופגן גרר את רגליו בשלישית, הפעם הייתה ההחלטה נחושה בידו, הוא לא ייתן להם לתעתע בו. נחוש ברעתו צעד לכפר, חוץ מחניה קצרה בפונדק, לא סטה מדרכו. ובכפר חזר חלילה: 'שוב עברתם עלי, הרי זה תיש ולא עז! הכפרי ניגש שוב ולמול עיניו המשתאות מילא את הדלי חלב. 'תחתמו לי שזו עז! ביקש האיש, 'כך לא אהפוך לחוכא ואיטולא!'. לעגו לו וצחקו בפניו, סלסלו בכתב שעה היא זו, עז בת עז, וחתמו כולם בצחוק מתגלגל. הפעם הוא היה רגוע. יש לו מסמך. עצר לשעה קלה בפונדק ויצא חזרה הביתה כשבידו המסמך ומאחוריו צועד התיש. לא קשה לתאר את הצעקות שעלו מביתו של האיש. חלם כולה התאספה סביב הבית, כמה גברתנים משכיני שלום העזו לחדור פנימה, 'עז, עז חולבת קניתי! קרא לעברם החלמאי. 'תיש! תיש עם זקן קניתי! לא עז ולא חלב! ! ! איימו להכותו.

הוציא האיש מכיסו את כתב העדות החתום כדן, כי בני הכפר מכרו לו עז! הוציאו המומחים את התיש מהדיר, והוכיחו לכולם שמדובר בתיש.

התכנסו חכמי חלם לדין בן שבעה ימים ושבעה לילות. והגיעו למסקנה כי אין זו לא תיש ולא עז, אלא בריה חדשה ומחודשת. בעל חי ממין חדש: בכפר הייתה עז, ובהגיעה לחלם הפכה והייתה לתיש...

אשא עיני

כוחה הגדול של הראיה והשפעתה על חי האדם

פרק ד' | עצה טשית - קבלת שבת בכבוד וקדשה

כתב הרה"ק רבי נחמן מברסלב זי"ע א"ל לקושי מוהר"ן (סו), ש'על ידי ש'מקבלים את השבת בכבוד גדול וקדשה פראוי, זוכה ש'נפתחות עיניו לראות את ש'פלותו ואת גדלת השם יתברך, כי השבת היא בחינת העינים, כי היא מ'רפאת מהאחיות שיי"ן בת, אשר באות ש' יש לשלשה קוים שהם כנגד שלשת הגונים שיש בעינים, וכן יש בה את אותיות "בת" לרמז על "הבת עין", כמובא בזהר הקדוש, ולכן על ידי ש'מקבל את השבת בקדשה ובכבוד גדול כראוי, זוכה לאור השבת שהוא אור העינים, ועל ידי כך נפתחות עיניו לראות בגדלת השם יתברך ובגדלתם של ישראל ובשפלות עצמו.

עצה טביעית - מדבר טקר תרחק

כתב א"ל לקושי מוהר"ן (נא), שהדבורים של טקר מזיקים לעינים ברוחניות ובגשמייות. וכן כתוב א"ספר המדות" (אמת א): מי שרואה לרבק עצמו בהשם יתברך עד שילף במחשבתו מהיכל להיכל ויראה את ההיכלות בעיני השכל, ישמר את עצמו מלומר טקר אפלו בטעות. וכן (ספר המידות אמת כח): על ידי הטקר שוקחין את הקדוש ברוך הוא.

ר"ת	יציאה	כניסה	
ירושלים	18:53	17:42	19:33
תל אביב	18:54	17:59	19:31
חיפה	18:53	17:51	19:32
באר שבע	18:54	18:01	19:33

הבן איש חי

ספר פסקי בן איש חי | הלכות שבת

סימן שי

דיני מוקצה בשבת

תיבה יש בה מעות אסור לטלטלה. ויש מי שאומר אם התיבה מיוחדת למעות כגון תיבה שקורין בערבי פשתכת"א, אפילו אם סלק המעות ממנה מבעוד יום, אסור לטלטלה בשבת. והוא הדין בכיס המיוחד למעות אף על פי שהוא היה ריקם מבעוד יום, אסור לטלטלו. ולצורך גופם או מקומם, מותר לטלטלם. והוא הדין אם עשה בהם איזה מעשה וסילקם מן היחוד ההוא, מותר לטלטלם. ולפי זה הוא הדין בכלוב של עופות שקורין קפ"ץ, אפילו שלא היה בתוכו העוף בין השמשות, והוא ריקם אסור לטלטלו. אבל לצורך גופו או מקומו, מותר.

נר שהדליקו בו מבעוד יום ודלק עד לאחר שחשכה, אף על פי שכבה אחר כך, אסור לטלטלו כל השבת כולה, אפילו לצורך גופו או לצורך מקומו. ואינו דומה לשאר כלי שמלאכתו [לאיסור] שמוותר לטלטלו לצורך גופו או לצורך מקומו, לפי כי בבין השמשות כשהיה דולק היה אסור בטלטול אפילו לצורך גופו ומקומו, מפני שהיה בסיס לשלהבת הדולקת בו שהיא מוקצה, ונעשה הנר מוקצה, ומתוך שבבין השמשות,

שהוא תחלת כניסת השבת, היה מוקצה מדעת האדם, שהקצהו מדעתו כשהדליק ועשאו בסיס לדבר האסור המוקצה, הוקצה לכל השבת כולה. ואפילו מנורה גדולה שדלק עליה נר אחד מבעוד יום, נעשית כולה בסיס לו, ונאסרה בטלטול לכל השבת אפילו לאחר שכבה הנר. אבל בשבת האחרת מותר לטלטל המנורה והנר, לצורך גופן או מקומן כדין שאר מוקצה, כיון שלא דלקו בהם בתחילת כניסת אותה השבת. ומי שהוא אסטניס והנר מאוס עליו לאחר שכבה, הוי לגבי דידיה כגוף של רעי, ומותר להוציאו אחר שכבה. ויש מי שאוסר גם באסטניס. ויש לחוש לדבריו, דלאו כולי עלמא בקיאין בזה וכל אדם יאמר איסטניס אני.

וכן השמן שנשארו בנר אחר שכבה משחשכה, אסור לטלטל, וכל שכן שאסור להסתפק ממנו כל אותה השבת, הואיל והוקצה בתחלת כניסת אותה שבת, והיינו שבבין השמשות כשהיה דולק היה אסור להסתפק ממנו בכל אותה שבת, וכיון שאסור להסתפק ולהינות ממנו בשבת, אסור גם כן בטלטול הואיל ואינו ראוי לכלום בו ביום. ועוד שגם בטלטול הוקצה בבין השמשות כשהיה דולק, מפני שנעשה בסיס לשלהבת, ואסור לטלטל מה שנשתייר ממנו כל אותה שבת.

אף על פי שכתבנו שהנר שהדליקו בו באותו שבת אסור לטלטל כל השבת כולה אפילו לצורך גופו ומקומו, מכל מקום אם התנה מבעוד יום על נר זה

שיטלטלנו בשבת לכשיכבה, מותר לטלטלו אחר שכבה, ואין אומרים מתוך שהוקצה בבין השמשות הוקצה לכל השבת, הואיל ואף בבין השמשות לא הוקצה מדעתו לכל השבת, שהרי היה דעתו עליו לטלטלו לכשיכבה והרי בודאי יכבה בשבת כשיכלה השמן. ואף על גב שמה"ד שלמה דוראן ז"ל ומה"ד אברהם אזולאי ז"ל כתבו שיעיל התנאי לכל השנה כולה ואין צריך להתנות בכל שבת וכנזכר בברכי יוסף, מכל מקום יהיה להתנות בכל שבת קודם בין השמשות ויאמר בפיו בפירוש אין אני בודל ובני ביתי בדוליס מהנר כי אם כל זמן שהוא דולק, אבל לכשיכבה נטלטלנו. ואף על גב דיש אומרים שלא מהני תנאי כלל בזה, מכל מקום אם יש צורך קצת יש לסמוך על המתירים על די תנאי, ובפרט לדין דגריין בחר פסקי מרן ז"ל. והא דחששתי לעיל גבי אסטניס לסברת המחמירין, כבר כתבתי הטעם משום דלאו כולי עלמא בקיאין בזה, וחשישין דלמא כל אדם יאמר אסטניס אני. הנר אחר שכבה יוציאנו מן הסוכה, ובליל שבת יתנה קודם הדלקה.

נר שהודלק אחר כניסת השבת, והיינו משחשכה, הן שהודלק בהיתר על ידי נכרי לצורך קטנים או לצורך חולה שאין בו סכנה, הן שהודלק באיסור שעבר ישראל והדליקו בין בשוגג בין במזיד, הרי זה מותר לטלטלו אחר שכבה לצורך גופו או מקומו, הואיל ולא היה מוקצה בתחילת כניסת השבת אלא באמצע השבת, והיינו אחר שנכנס השבת שהוא מחשכה אילך, וכל שלא היה דולק בין השמשות שהוא תחילת כניסת השבת, לא נעשה מוקצה לכל השבת כולה שאסור בטלטול אפילו לצורך גופו ומקומו, כי אם רק אסור בשעה שהוא דולק, אך אחר שכבה מותר לטלטלו לצורך גופו ומקומו. (המשך בשבוע הבא...)

ספר חסידים

סימן קמ"ב

אתה מתווכח עם חכם אל יהי לך לצער אם נצחך כי ממנו תלמוד ותוסף חכמה אם תנצח אותו מה תרויח אבל אם נצחך בזה הרווחת אשר ידעת עתה מה שלא ידעת קודם לכן:

סימן קמ"ג

אין גוזרין ב' חרמות ביום אחד שנאמר (בראשית ח כא) לא אוסיף עוד לקלל לא אוסיף עוד להכות. וכתוב בתרי עשר בספר מלאכי (מלאכי ג ו) כי אני ה' לא שניתי וסמוך ליה במארה אתם נארים במארה בנימטריא חרם. וכתוב (נחום א ט) לא תקום פעמים צרה ואין גוזרין חרם אלא ביום שנאמר (איוב ג א) ויקלל את יומו ארור היום:

סימן קמ"ד

הביאו את כל המעשר אל בית האוצר ובחנוני נא בזאת (מלאכי ג י) גדול הפרשת מעשר שאמר הקב"ה בחנוני מכל דברים אחרים אסור לנסותו שנאמר (דברים ו טז) לא תנסו את ה' אלהיכם אותו המעשר הוא מעשר עני לתת לעניים מעשר מכל אשר ירויח אדם הן ברבית הן להשכיר א"ע הן מכל דברים אשר בא ליד אדם בריוח אם מצא גניבה או הביאו לו גניבה צריך לעשר ולהפריש כאשר נכתב בפסוק כי עדין לא היו ישראל לבין אומות העולם ומלוין ברבית ואוי להם המעכבים מעשרותיהם כי לסוף לא ישאר להם בידם כי אם המעשר והיינו דכתיב (במדבר י) ואיש את קדשיו לו יהיו:

ספר חרדים

פרק סו [תשובה ה] | דברי פבושין

יש לאדם להיות מרובה לסיטרא דטוב, בהרהורים טובים ולא רעים ולא בטלים, שבבטולו ידבק ברוח פתאום. 'אל תט לבי לדבר רע' (תהילים קמא, ד) בשיחים הבטלים, פדאמר במסכת אבות (פ"ד מ"י) ואם בטלת מן התורה יש לך בטלים הרבה פנגדך, דוק דלא אמר 'בטולים' אלא 'בטלים פנגדך' להרע לך, אלא תעסק בדבורים טובים ולא רעים ולא בטלים, ולא מצאתי לגוף טוב משתיקה תנן (שם פ"א מ"י), והנן (שם מ"ה) כל המרבה שיחה עם האשה גורם רעה לעצמו. ובכעס ידבק ברעה, דכתיב (קהלת יא, י) והסר כעס מלבך והעבר רעה מפשרך.

ולא יגנה שום דבר, פדאמר התקם (חובת הלבבות שער הכניעה פ"ו) פמה לבנים שניה, וידון לבך נכות תדיר פפה ובלב, וינגיל אדם עצמו לומר תדיר גם זו לטובה בכל דבר. ויאמר שעה [זו] טובה, ואם יאמר שעה רעה, תדבקו הרעה פר מינן.

ידבר טוב, וירחם על כל הרעות בפיו ובלבבו, ויתפלל על הרשעים שישוכו (ברכות י, א), ולא יראה בעיניו שיש רשע גדול ממנו בעולם.

במעשים טובים, להיטיב לבריות בגופו ובקמונו, אם אפשר לו בכל יום. ואם [לא יוכל] יהיו עיניו תלויות מתי יוכל להיטיב ויטיב פשיכול. אפלו אם הוא עני, יתחזק באלהיו ויטיב.

אם יאכל דברים רעים, או אכילה גסה אפלו מדברים טובים, הרי גורם רעה לעצמו ויחליט רעים פכתב הרמב"ם (דעות פ"ד הט"ו), ובא לדין בטול תורה. וכן ישמר כל אבריו, דכתיב (ישעיה לג, טו) ויעזם עיניו מראות ברע, מנע רגלך מנתיבתם, כי רגליהם לרע ירוצו (משלי א, טו-טז).

חידושים לפרשה

ביצד זוכים לטמח בשמחת תורה?

כתב על כך מוהרנ"ת (הלכות הרי"ב), שלכן ביום זה מרבית ישראל בהקפות ורקידים בשמחת התורה, מפני שצדק יד מדת האחרות והאהבה אשר בין ישראל וזכים כלם לשמחה גדולה כמבאר בלקוטי מוהר"ן (סא), שבאשר מתאחדים ישראל באהבה ושלום נקללים כל נפשותיהם יחדו, והנה כל נפש הוא בחינת "נר", כמו שכתוב (משלי כ), נר חי נשמת אדם, ולכן על ידי כך נעשה אור עצום וגדול מאד אשר גורם לשמחה גדולה מאד, כמו שכתוב (משלי כ), אור צדיקים ישמח, וזו סבת השמחה העצומה ביום שמחת תורה, כי אחרות זאת

מתגלה דוקא ביום שמחת תורה, מפני שבו מסימים כל ישראל את התורה. וכאשר מסימים כל ישראל את התורה מתגלה גדלותם ומעלתם, כי אז מתגלה אורם הגדול של ישראל, מפני שכל התורה כלה מרפכת מפל נשמות ישראל אשר לכל אחד מהם יש את בתורה הקדושה, כמו שכתבו חז"ל במדרש (רות ח), שבראשית ר"ת בתורה יש ששים רבוא אותיות כנגד שש מאות אלף נשמות ישראל, ואורייתא וקדשא בריהו הוא וישראל חד הוא (זוהר אחרי עג). ועל ידי כך מתגלה גדלותו של כל אחד מישראל, ונעשית מקף שמחה גדולה ונעצומה בעולמות העליונים. זאת ועוד, ביום זה שאנו שמחים עם התורה הקדושה מתגלה ביותר האחרות עם ישראל, מפני שאם היה חסר אפילו אחד מעם ישראל אפילו הפשוט ביותר, בקבלת התורה, לא היו מקבלים כל ישראל את התורה כמו שכתבו חז"ל ולכן לכל אחד מישראל יש חלק בכל התורה כלה, וזה מתגלה כששמחים ישראל עם התורה ביום שמחת תורה.

קשה עלי פרהיבם - הפרוד ביניהם

וכך גם פרוצו צדיקים את דברי חז"ל שפסקו להלקח בריב"ם (הלכות מטמאי משכב פרק יא), אשר בכל שלשת הרגלים נחשבים כל עם ישראל כגדר "חברים" - לענין זה שאין מגעו של עם הארץ מטמא כלל אכל וכלים. ודבר זה היה גורם לאחרות גדולה בין כל ישראל, כי על ידי כך יקלו כל ישראל לשתות ולאכל יחדו הרגלים, ללא רום חקירה וברקה, אחר מי שלא נחשב פהר לענין טהרה וטמאה. ולאחר מות הרגל היו הסנהדרין מטבילים את כל כלי בית המקדש, שמא נגע בו עם הארץ, מפני שמחירו להזהר מטמאתם של עמי הארץ, והנה דבר זה היה עלול לגרום לפרוד ורחוק בין ישראל. וכיון שחביבה ביותר מדת האחרות לפני הקדוש ברוך הוא, לכן בקש הקדוש ברוך הוא לעשות נגל נוסף שהיה יום שמחת תורה כפי שבו יהיו עדין כל ישראל מאחדים יחדו. וזה רמזו בדברי חז"ל (סוכה נה) בטעמו של יום שמחת תורה: **אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל קשה עלי פרהיבם עכבו עמי עוד יום אחד.** כלומר קשה בעיני הפרוד שיש ביניהם לאחר שמטבילים הרגל, לכן תהיו באחרות עוד יום אחד, וזאת על ידי כך שתתגברו יום נוסף לאחר תג הסבות. וזהו טעמו הפנימי של חג שמחת תורה, ולכן ביום זה מתגלה ביותר מדת האחרות בין כל ישראל.

מדוע כל אחד עולה לתורה בשמחת תורה

מוסיף מוהרנ"ת (הלכות ספר תורה ו) שזה הטעם שבימים זה כל אחד מישראל לזקח את הספר תורה ומקרי עמו את הבימה, ואף עולה אחר כך לתורה, כי ביום זה מתגלה שלכל יהודי יש חלק בתורה הקדושה. ועל ידי כך מתגלה אחרות בין ישראל, ושורה עת רצון גדולה מאד בשמים, אשר מגנה יש שמחה עצומה ונוראה בכל העולם כלו. **{ ישראל והומים | הרב ישראל שלמה שליט"א }**

נצור לשונך מרע

הלכות רכילות | כלל ט סעיף ט"ו

ועתה נבוא לבאר מה שנקלצו בזה הרבה אנשים, ונאציר ציור אחד, וממנו יקיש המשפיל לכל ביצא בנה. לפי מה שמצוי, שאחד מביא סחורה לעיר למפר, ובאים אצלו קונים הרבה, ורגיל מאד, שמי שאין לו מעות בשעת מעשה, הוא בורר סחורה ומבקש מהמוכר, שלא ימפר את הסחורה לאחר, כי הוא ילך ויביא לו מעות, ובחוף כך באים אצלו קונים אחרים ומפצירים בו הרבה, שימכר להם אותה הסחורה שברר הראשון, ונתרצה להם. ואחר כך בשבא הראשון ומבקש מאתו, שיחן לו את הסחורה שברר מתחלה, הוא משיבו: פלוני בא, ולא הייתי רוצה לתת לו, והשליף את המעות ולקח את הסחורה, ובעל פהי נהרציתי לו, שלא הייתי רוצה להתקוטט עמו. כגון זה, עבר על לאו גמור ד"לא תלך רכיל בעמך". הגם שעולה גדולה עשה אותו, שהפציר לתת לו את הסחורה שברר הראשון, מפל מקום. כיון שמכר לו וקבל המעות מאתו, בודאי מכירה גמורה היא, ולא תצא שום תועלת, מזה שיגלה לו שם המפציר, רק שיכניס לו שנגה בלבו עליו, וזה היא רכילות גמורה, וכנ"ל בכלל א' סעיף ג', וזה הדין דוקא בכל פרטיו לסעיף י"ד הנ"ל. ומפל שפן לפי מה שמצוי כמה פעמים, שלא הפציר בו השני הזה כל כך ולא הודיעו שפסק על הסחורה הזו עם אחר, ורק לטובת עצמו מכר לו את הסחורה הזו באיזה טעם שהיה לו, וכדי שלא יהיה לקונה הראשון תרעומות עליו, שיאמר עליו, שהוא משנה בדבריו, הוא מסיר העולה מעצמו ונתנה על חברו, בודאי הוא עון גדול עד מאד, כי הוא בכלל מוציא שם רע, ושנף בו כל הלאוין והעשין המבאין לעיל בפתיחה.

הצטרפו אלינו ותמכו בהגדלת הצדקה והחסד למשפחות

עמותת "בצדקה תמונני" שמה לה למטרה לספק ולדאוג לצרכיהם של משפחות מעוטי יכולת כלכלית ע"י מתן סיוע כלכלי רחב היקף. העמותה פועלת ללא מטרת רווח כלל!

- חלוקת סלי מזון שבועיים
- מתן מוענה לחוסרים ביתיים בסיסיים
- חלוקת סלי לידה לילודת ולתנווק
- ועוד פעילויות ותמיכה בחגים ומועדים

דרכי התקשרות לקבלת והפצת העלון: alon@gamah.org - אימייל לכל מטרה
אתר הגמ"ח - WWW.GAMAH.ORG
054-4785404 | 054-6091685

לתרומות: בנק לאומי (10) | סניף 858 | מס' חשבון 06555085 | מס' עמותה 580643104
קוד מוסד להרשאה בחשבון הבנק 21965
ניתן לתרום גם דרך "גדרים פלוס" ובאשראי בטלפון ובאתר

חיוזק אמונה וביטחון

ביאורים על קהלת

"דברי קהלת בן דוד מלך בירושלים" (קהלת א א) רש"י: "כל מקום שנאמר דברי אינו אלא דברי תוכחות, כמו שכתוב: 'אלה הדברים אשר דבר משה' (דברים א א) ואח"כ הוא אמר: 'וישמע ישראל ויבטח' (שם לב, טו) וכמו שכתוב: 'דברי עמוס' (עמוס א א) 'שמעו הדבר הזה פרות הפשן' (שם ד, א) או כמו 'דברי ירמיהו' (ירמיהו א א) 'שאלו נא וראו אם ילד יצר' (שם ל, ו) וכן הלאה, ואומר רש"י: 'קהלת' - על שם שקיהל חכמות הרבה" היינו אסף חכמות, וכן במקום אחר קוראו: 'אגוד בן יקה' (משלי ל א) שאגר כל החכמה והקניאה". כל מה שהוא אגר בחכמתו הוא הוציא את זה לאחריים ולימד אותם.

"ויש אומרים: שהיה אומר כל דבריו בהקלה". לכן הוא נקרא קהלת שהיה אומר דברים בפרהסיא בהקהל, ולמה מצוין שהוא "מלך בירושלים" גם היה החכם וגם היה בעיר של החכמה, היתה מלאה חכמים.

המצודת ציון אומר שקהלת. הוא ענין קבוץ ואסיפה. כמו "קהלת יעקב" (דברים לג ד), והמלך שלמה היה נקרא כן, על שהקהיל הדעות המנגדות לצרף וללכדן הצודק מהבלתי צודק: זאת אומרת הוא הקהיל את כל הדעות שיש וברר מתוכם את הצודקות מן הלא צודקות.

והמצודת דוד מסביר: "דברי קהלת. ידוע שהחקירה המעולה לא תשתלם אלא בשלשה פנים גם יחד" כרי להגיע לחקירה בכל דבר ושהיא תהיה מעולה צריך שיהיה שלושה פנים כדי שהיא תהיה בהשלמה מושלמת; "האחת מפאת העיון כשתהיה בקבוצת דעות מחולפות להתבונן בזה לעומת זה להבחין איזה יכשר". אז צריך קודם כל שישבו וידונו מה שנקרא היום 'סיעור מוחות' יושבים אנשים כל אחד אומר את דעתו לא "סמנים" שאומרים לבטל על מה שהוא אומר: "כן" אלא שכל אחד אומר את דעתו ואז מתברר מתוך זה איזה יכשר איזה הנכון, זה דבר הראשון אם רוצים להגיע לחקירה מעולה.

דבר שני, ממי קבלו את הדברים? "השנית מפאת הקבלה מאדם רשום בחכמה ובריאה". ככל שאדם הוא מפורסם בחכמתו ביראתו והוא מעביר את הדברים "והמעולה ביותר אם המוסר הקבלה מוסר לבנו", למה? "לפי שהאב רוצה בתקנת בנו וימסור לו אותה בעין יפה ומעמידו על האמת". לפעמים כל אדם רוצה להעביר דברים אבל אין לו סבלנות כל כך להעביר לכל אחד ולהסביר עד הסוף וזה... אבל אבא לבן רוצה להעביר לו את הדברים כהווייתם כמו שצריך... ולכן אם קיבל את

זה ממישהו שהוא האבא הזה בעצמו הוא מפורסם מאד בחכמה ובריאה והוא מוסר את זה לבן שלו, אז ודאי שהחקירה תהיה מעולה. הדבר שלישי: "מפאת המבחן והנסיון מהדברים המתהווים, וכל שכן אם יתהוו הדברים במקום שמרבית חכמים משכילים להתבונן אמת הענין כפי מה שהוא". זאת אומרת אם הדבר שחוקרים אותו הוא אכן מתרחש ומתהווה במקום שיש הרבה חכמים משכילים שיכולים להתבונן באמיתת הענין, זה לא כמו ששמעו שמועות והעבירו להם מידעים וזה יכול להתערבב ולהתבלבל להוסיף ולהפחית... אלא זה נעשה באותו מקום, אז זה עוד תנאי שלישי בשביל שהחקירה תהיה ממש ממש מעולה!

"לכן המעתיק בפתחת הספר דברי קהלת אומר דברי קהלת בן דוד מלך בירושלים, רוצה לומר הדברים האלה" שכתוב פה בספר קהלת "נחקרו על ידי קיבוץ קבוצת דעות מחולפות בצירוף הקבלה מאדם רשום בחכמה ובריאה והוא דוד המלך! ושהמקבל ממנו מדוד המלך היה בנו שלמה אשר ינק ממנו את האמת, ובצירוף המבחן מהדברים המתהווים בירושלים שהיה עיר מלכותו אשר אנשיה היו חכמי לבב המשכילים אמתת הענין, והנה כל דבר לא נכחד מן המלך המולך בה, וכאומר בהיות כן - הנה מאד נחקרו הדברים בשלימות רב שאין למעלה הימנו!": לכן נאמר דברי קהלת בן דוד מלך בירושלים, הוא היה הבן של דוד שמסר לו את האמת לאמתה, והוא מלך בירושלים ששמה נמצאו החכמים המרובים שבחנו את הדברים. אז זה פתיחה בשביל שנדע במה מדובר.

עוד כתוב דברי קהלת בן דוד המדרש תנאים אומר: "וכי לא נתנבא שלמה אלא אלה בלבד? דברי קהלת בן דוד והלא שלשה ספרים כתב, וחצי מהחכמה שלו היתה משלי, ספר משלי שנאמר: 'ויבן קהלת אֶלְפִים מְשָׁל' (מלכים-א ה יב) אז מה תלמוד לומר דברי קהלת בן דוד כאילו זה דברי קהלת בן דוד זהו? אלא מלמד שהיו אלה דברי התוכחות, ומנין שהיו דברי תוכחות? שנאמר: 'ויבן השִׁמְשׁ וְבָא הַשֶּׁמֶשׁ' (קהלת א ה) 'הולך אֶל דָּרוֹם וְסוֹבֵב אֶל צָפוֹן' (קהלת א ו) שזה מסביר את הענין של מה שקורה בעולם עם הרשעים, צדיקים הכל ואת זה אפשר ללמוד בהמשך.

המדרש זוטא אומר בשירי השירים: "מלך בירושלים למה הזכיר פה שהיה מלך בירושלים? אלא כמו שלמדנו שלושה שירים אמר שלמה; קהלת, משלי ושיר השירים. ולמה הוא אמר שלוש? כנגד שלוש ירידות שירד, שלוש ירידות הוא ירד; ראשונה שהוא היה מלך מסוף העולם ועד סופו ונתמעטה מלכותו וחזר להיות מלך על ישראל בלבד! שכן הוא אומר:

"משלי שלמה בן דוד מלך בירושלים" (משלי א א) אז במשלי כתוב שהוא מלך על ישראל, ולפני כן הוא מלך על כל העולם כולו מסוף העולם ועד סופו, הוא שלט בעליונים ובתחתונים בשדים, במלאכים ונתמעטה מלכותו, עד שהוא מלך רק בישראל.

ירידה שניה, שחזר להיות מלך רק בירושלים, שכן הוא אומר דברי קהלת בן דוד מלך בירושלים רק בירושלים. הירידה השלישית שמרדו בו בני ישראל, ולא היה מלך אלא על מטתו בלבד, ולא היה יכול אותו המלך הגדול שהיה אדם מזכיר את שמו על הרוחות - שהן זדויות ומרתיחות מפניו! רק היו מזכירים את השם של שלמה כשהיו רוחות שדים וכו' רק שומעים את השם שלו - היו רועדים ומפחדים ומרתחים מפניו! וחזר להיות מתירא מהם! ובסוף הוא בעצמו נבהל מהם ופחד מהם, עד שהיו צריכים גיבורי ישראל לעמוד עליו ולשמור על מיטתו מן הרוחות! ! רוחות רעות כן, לא רוח צפון דרום, 'הנה משתו שלמה ששים גפרים סביב לה מגברי ישראלי' (שיר השירים ג ז).

עד כדי כך שהוא ירד ירד, אח"כ הוא חזר עוד פעם למלך. אבל כנגד זה הוא אמר את השלוש שירים האלה על שלושת הירידות שהוא ירד, כי אתם יודעים שהוא חטא שלמה המלך, התורה ציותה על המלך מישראל: "רק לא ירבה לו סוסים ולא ירבה לו נשים ולא יסור לקבו וקספו ונהב לא ירבה לו מאד" (דברים יז טז). והוא אמר: "אני ארבה ולא אסור!" ונכשל בשלושתם אז הורידו אותו מכסאו שלוש שנים והיה כאדם פשוט! והיה מכריז: "אני שלמה!" וזה צחקו עליו אמרו לו: "שלמה? יושב על הכסא!..." המלך אשמדאי תפס לו את הכסא ישב שמה בתור מלך...

מתוך הרצאתו של כבוד הרב
אמנון יצחק שליט"א
בבית מדרש קהילות פז,
בני ברק
בתאריך 22.09.2021
לשמיעת שיעורים והרצאות חייגו
(גם מטלפון כשר)
02-3724787

לרפואה שלמה
רחל בת איבונה
יסמין בת אביגיל
מלוך ניה בת שרה

לזיווג הגון מהרה
אבנר מואיז בן משה
שלומי בן רינה
אבנר מואיז בן משה

לעילוי נשמת
קידנו ברק בן זייתה,
יעקב בן עזיזה
דוד בן רבקה

לעילוי נשמת
זייתה בת סהלה
היוט בת סמו
חנה בת רומיה ע"ה

ניתן להשיג 'קובץ מלוטט בבעיות השעה בעוני כשרות' בטלפון 0549543484 כולל דיסק מתנה מצורף או בחינם במייל refaelyhu@gmail.com

לעילוי נשמת
ציון בן יהודה
אבנר בן יהודה
אפרים בן שושנה

להצלחה למוסדות
'לדעת חכמה ומוסר'

לרפואה שלמה מהרה
מינה בת סימה
יוחאי בן סילביה שרון
תמר בת שלמה

לעילוי נשמת
יוסף בן דונטה
יוסף בן שושנה ימיני